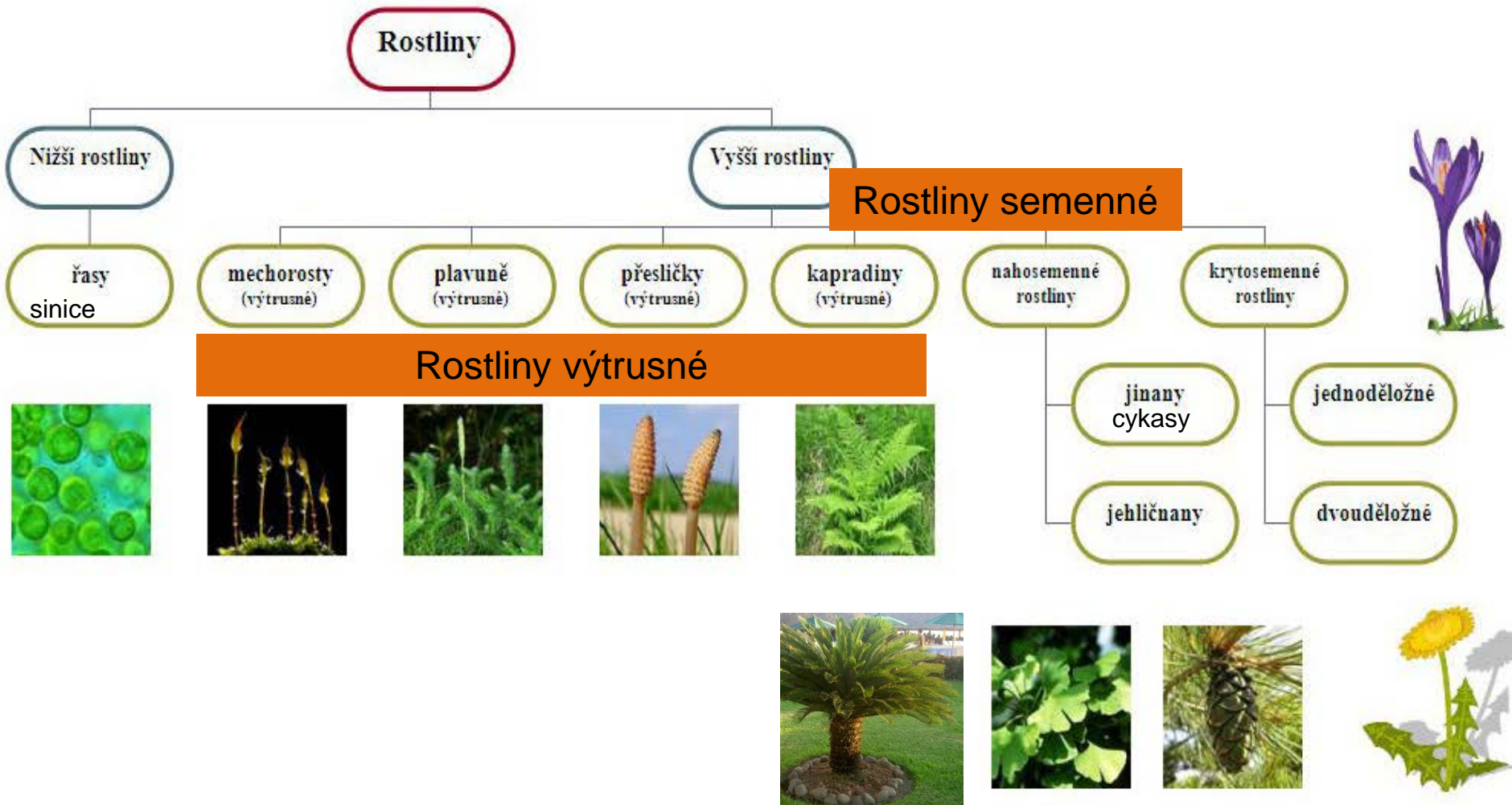

Nahosemenné rostliny

BOTANICKÝ SYSTÉM

Systematický přehled

ROSTLIN říše

podříše

Nižší - stélkaté

oddělení

Sinice

Řasy červené (ruduchy)

Řasy hnědé (chaluhy)

Řasy zelené

podříše

vyšší - cévnaté

oddělení

Mechorosty

játrovky

mechy

Plavuně

Přesličky

Kapradiny

výtrusné

Nahosemenné

cykasy

jinany

jehličnany

Krytosemenné

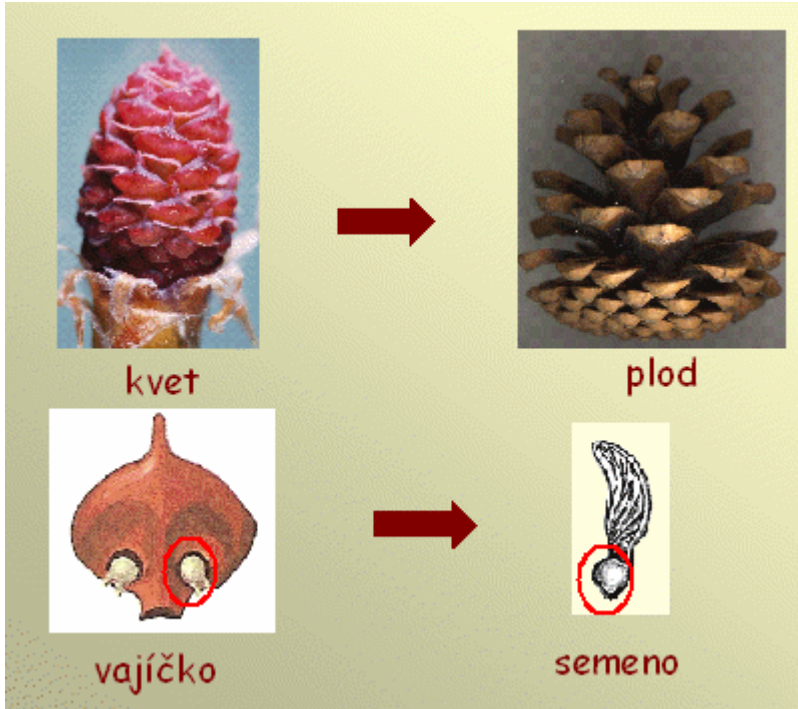
jednoděložné

dvouděložné

Nahosemenné rostliny

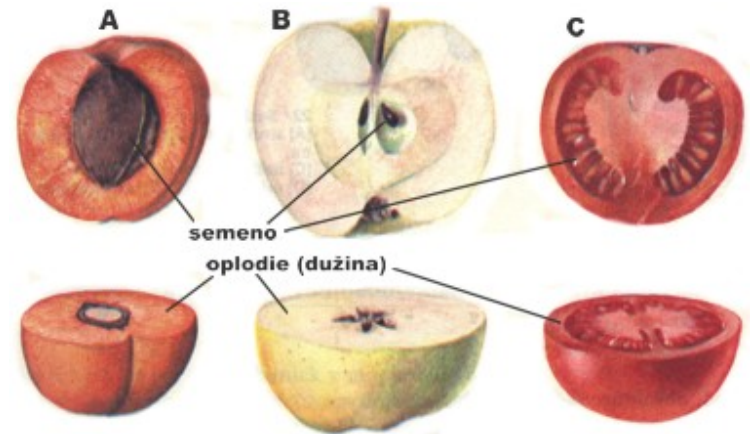
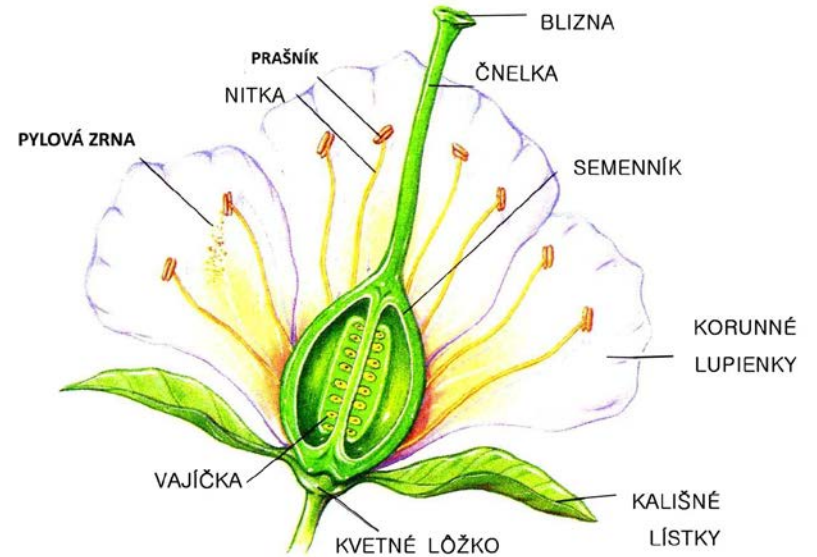
- největší rozmach ve **druhohorách**
- dřeviny
- **nemají pravé květy**
- rozmnožují se pomocí semen
- **semena nejsou ukryta v plodech**
- **semena leží „nahá“ na šupinách dřevnatých šišek**

Nahosemenné rostliny

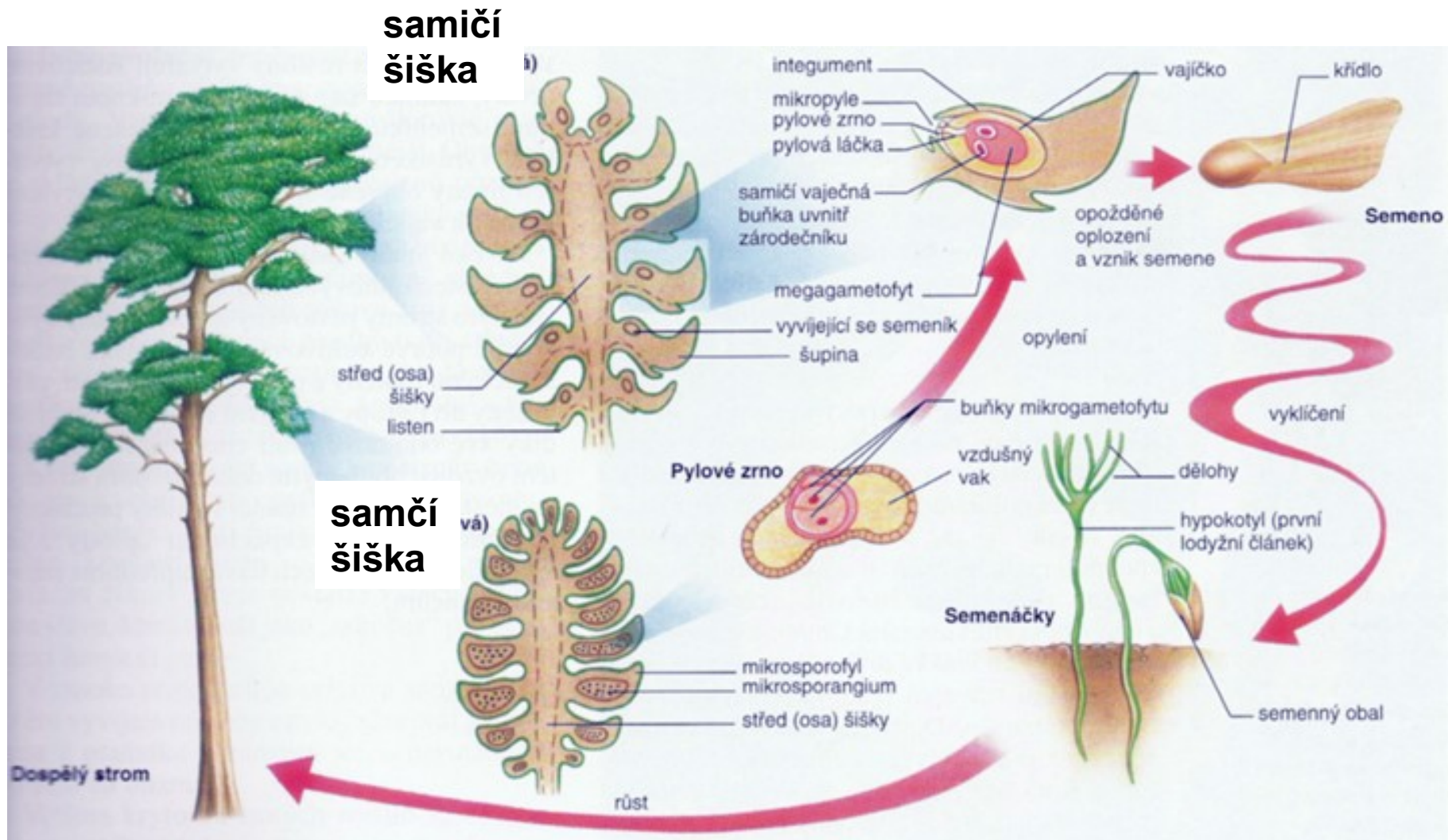

Nemají pravé květy - šištice

Krytosemenné rostliny

Rozmnožování u nahosemenných rostlin

rozevřená šiška borovice

šupina šišky s 2 semeny

semena s křídly

Rozmnožování

- vajíčka **bez obalů „nahá“**, umístěna na šupinách šištic po dvou na 1 šupině

1) červená šištice

- obsahuje vajíčka – **samičí** – z oplozených vajíček vznikají **semena** a vzniká **šiška (dřevnatá šištice)**
- šiška reaguje na vzdušnou vlhkost – otevírá se za sucha

2) žlutá šištice

- **samčí** – obsahují tyčinky s **pylem**

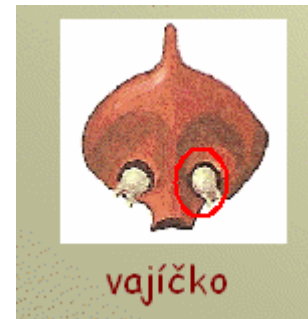

Obr. 9: Samčí šištice

Obr. 10: Pylové zrno

Obr. 10: Samičí šištice

Nepravé květy nahosemenných rostlin

samičí šištice

samčí šištice

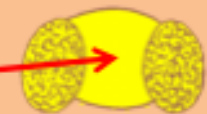

nahé vajíčko

semenná šupina

pylové zrno

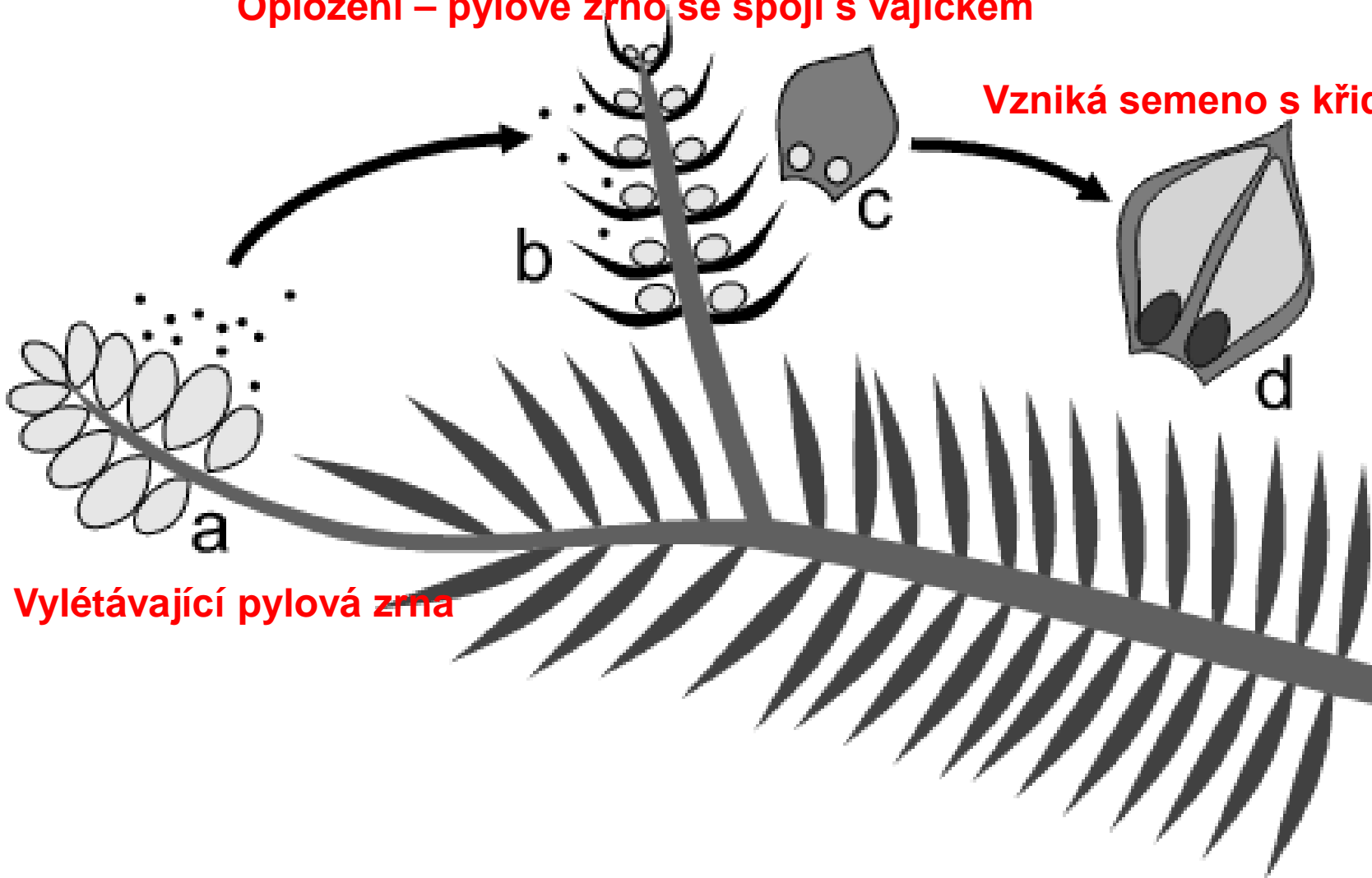

ploché tyčinky
s prašnými pouzdry

Oplození – pylové zrno se spojí s vajíčkem

Vzniká semeno s křídélkem

Vylétávající pylová zrna

Nahosemenné rostliny

- **cykasy**
- **jinany**
- **jehličnany**

Druhohory

Cykasy

- vzhledem **připomínají palmy s nízkým kmenem**
- listy nashromážděné na vrcholu kmene
- listy dlouhé až několik metrů
- **dvoudomé rostliny (samčí a samičí rostliny)**
- nyní rostou od Madagaskaru po Japonsko
- u nás pouze pokojové

Samčí šišťice

Samičí šišťice

Semena na samičí
šišťici

Dospělá samičí rostlina *Cycas revoluta*

Dospělá samčič

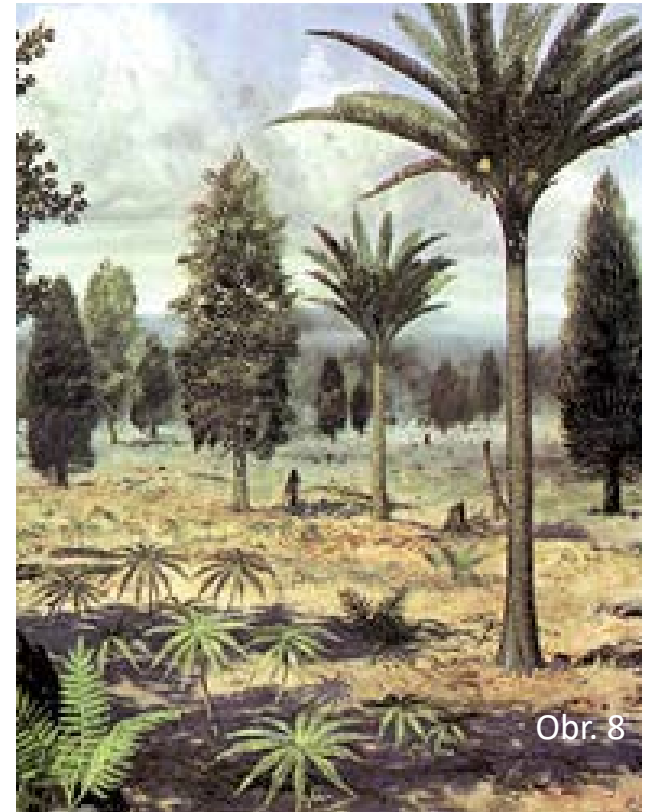
Jinany

- příbuzní **jehličnanů**
- rozvoj v druhohorách
- zástupce: **jinan dvoulaločný (gingo biloba)**
- listy tvaru **vějířků**
- **semena** – připomínají peckovice

Jehličnany

- **chladnomilné** dřeviny
- rozvoj v **druhohorách** –
hnědé uhlí
- i na **živinami chudých**
půdách

Obr. 8

Jehličnany

- většina **stálezelené** dřeviny
- listy – **jehlicovité**
- do 40 m
- semena na šupinách

Modřín opadavý

- **jehlice** – měkké, světlezelené, vyrůstající ve svazcích, na podzim opadává
- **šištice** – samičí (fialová), samčí (žlutá, kulovitá)
- **dřevo** – červenohnědé, výroba nábytku

XVI, 5.

B. Abietineae.

26. *Larix decidua* Miller.
Gemeine Lärche.

Smrk ztepilý

- roste v **mírném až chladném pásmu**
- původně tvořil horské lesy, je **citlivý na znečištěné ovzduší**
- ***jehlice*** tuhé, špičaté
- ***kořeny*** mělké (silný vítr jej vyvrátí), koruna stromu kuželovitá
- podlouhlé ***šišky visí dolů***, jsou nerozpadavé
- **měkké dřevo** – využití ve stavebnictví, výrobě nábytku

Smrk ztepilý

samčí šištice smrku

samičí šištice smrku

zdřevnatělá samičí šiška

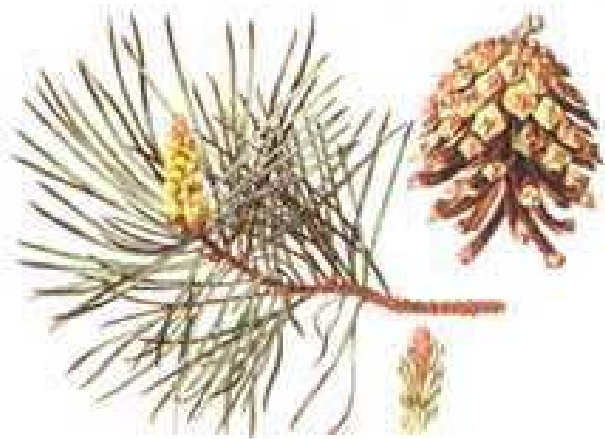
Smrk pichlavý (stříbrný)

- dovezen ze Severní Ameriky
- jehlice - čtyřhranné
- je odolný vůči znečištěnému prostředí

borovice

- roste v mírném pásmu, **nenáročná na podmínky**
- roste jako strom (**borovice lesní**) i jako keř (**borovice kleč**)
- jehlice rostou ve svazečku po 2, 3 i 5, vyrůstají z tzv. „*brachyblastů*“
- kořeny hlubší (při silném větru se nevyvrací, ale láme)
- koruna stromu nepravidelná
- obsahuje velké množství pryskyřice

borovice lesní

Jehlice – svazek po 2, cca 5-6 cm

borovice černá

Jehlice – svazek po 2, cca 15 cm

borovice vejmutovka

Jehlice – svazek po 5

Borovice kleč - keř

Jedle bělokorá

- velké stromy, rovný kmen
- citlivá na znečištěné ovzduší
- **jehlice tupé, ploché**, ve dvou řadách, na spodní straně světlé proužky
- **šišky podlouhlé, postavené vzhůru**, jsou rozpadavé

Jedle bělokorá

Jedle španělská

Jalovec obecný

- vzpřímený nižší strom
- jehlice modrozelené, velmi pichlavé
- plody - dužnaté, modré, podobají se bobuli – jako koření, likéry, lékařství

Tis červený

- drobný strom nebo keř – dvoudomý jehličnan (keř samčí a keř samičí)
- **celá rostlina je jedovatá** (kromě nepravé červené bobule - dužnatý míšek)
- jehlice měkké, tmavě zelené
- nemá pryskyřici

Další jehličnany

- zerav západní (túje) – živé ploty,
- cypřišek,

© Petr Vobořil

zerav západní (túje)

cypřišek Lawsonův

cedr

sekvojovec